

Enakost spolov v razvoju

Forum za enakopraven razvoj*

2

* Ana Kalin, Forum za enakopraven razvoj, avgust 2020.

Vsebina

1. Uvod	2
2. Enakost spolov v razvoju	3
3. Pogledi civilne družbe	8
4. Prednostne naloge oziroma priporočila	10
5. Dodatek: Priporočila civilne družbe glede delovanja Slovenije na področju enakosti spolov v razvoju	13
6. Viri	17

1. Uvod

Enakost spolov je temeljna človekova pravica. Je več kot le pravno-formalna enakost žensk in moških, zapisana v ustavi, zakonih ali drugih ukrepih, ki zagotavljajo enako obravnavanje spolov v javnem in zasebnem življenju. Enakost spolov poleg enakopravnosti pred zakonom zahteva tudi stvarno enakost v vsakdanjem življenju, ki pa do danes zaradi družbenih norm in vrednot, neformalnih zakonov, spolnih stereotipov in neenakomerno porazdeljene moči med ženskami in moškimi ni dosežena nikjer na svetu. Termin »enakost« spolov se pogosto znajde pod kritičnim drobnogledom skeptikov, ki mu pripisujejo željo po uveljavitvi istosti med spoloma. A to ne drži, enakost spolov temelji na priznavanju razlik in drugačnosti med spoloma, zavzema pa se za enakopravnost, enakovrednost, enake možnosti, dostojanstvo in enake pravice v dejanskih življenjskih situacijah.

V zadnjih desetletjih se je stanje na področju enakosti spolov po svetu izboljševalo. A kljub temu ženske povsod ostajajo v slabšem položaju kot moški, kot je razvidno tudi iz spodnjih primerov:

- **Ženske v politiki:** Agencija ZN za ženske (UN Women) je v sodelovanju z Medparlamentarno unijo leta 2020 izvedla raziskavo¹, ki kaže, da še nikoli do sedaj ni toliko žensk sedelo na položajih odločanja na globalni ravni: 6,6 odstotka žensk zaseda položaj predsednice države in 6,2 odstotka predsednice vlade. V 20,5 odstotkih funkcijo vodje parlamenta opravljajo ženske. V povprečju ženske predstavljajo 24,7 odstotka parlamentarcev, ministrice pa najpogosteje zasedajo položaje na ministrstvih, zadolženih za delo, družino, socialne zadeve, otroke, ženske, okolje, kulturo, izobraževanje in trgovino. Slovenija se s štirimi ministricami nahaja na 72. mestu in s 27,8 odstotka parlamentarkami na 64. mestu med 190 državami.
- **Plačna vrzel:** Ženske na istem delovnem mestu zaslužijo manj kot moški. Na globalni ravni ženske zaslužijo 31,4 odstotka manj kot moški². V EU ženske v povprečju zaslužijo 84 odstotkov urnega zaslužka moških, ker pa 31,3 odstotka žensk v primerjavi z 8,7 odstotka moških dela s skrajšanim delovnim časom, so v letu 2014 ženske dejansko zaslužile 39,6 odstotka manj kot moški³. V Sloveniji je plačna vrzel

1 Un Women in Inter-Parliamentary Union: Women in politics: 2020. <https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2020/women-in-politics-map-2020-en.pdf?la=en&vs=827>

2 World Economic Forum. Global Gender Gap Report 2020. http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf

3 European Commission. The gender pay gap situation in the EU. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/equal-pay/gender-pay-gap-situation-eu_en

pod evropskim povprečjem in je leta 2017 znašala 8 odstotkov, a žal iz leta v leto narašča. Pomemben razlog za plačne razlike so spolni stereotipi, zaradi katerih ženske še vedno opravljajo večji delež skrbstvenih opravil, so tudi zaposlene v slabše plačanih poklicih (skrbstveni, izobraževanje) in se jih ne dojema kot vodje. Svoje pa prispeva tudi diskriminacija, čeprav je z zakonom prepovedana. Plačna vrzel se prenese tudi v čas po upokojitvi, kjer se še poglobi, in v Sloveniji je tako moč govoriti o feminizaciji revščine.

- **Spolno nasilje in nasilje zaradi spola:** Žrtve nasilja so v večini primerov ženske, nasilje pa je odraz neenakega razmerja moči med ženskami in moškimi ter pomembno orodje za ohranjanje žensk v podrejenem položaju⁴. Podatki Svetovne zdravstvene organizacije⁵ kažejo, da je ena izmed treh žensk v svojem življenju bila pretepena, prisiljena v spolni odnos, ali bila kakorkoli drugače izrabljena, skoraj vedno pa je dejanje izvršil poznan moški. V Sloveniji je 56,1 odstotka žensk doživelo eno od oblik nasilja⁶.

V zadnjih letih smo priča retradicionalizaciji družbe in vedno večjim pritiskom na krčenje že pridobljenih pravic. Tako se na primer pojavljajo pritiski glede spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic kot tudi želja po vzpostavitvi »naravnega« reda oziroma »zakonov narave«. Epidemija covid-19 je položaj žensk iz več razlogov še dodatno poslabšala. Ženske predstavljajo 70 odstotkov delovne sile v zdravstvu, delež zaposlenih žensk v domovih za starejše občane je še višji, na globalni ravni pa opravijo 76,2 odstotka neplačanega skrbstvenega dela⁷, torej so prevzele glavino oskrbe obolelih. Ker so nadpovprečno zaposlene v sektorjih, kot so turizem, gostinstvo, maloprodajne storitve in šolstvo, so zaradi karanten izgubile službe, ali vsaj povečale raven ekonomske odvisnosti od partnerjev. Zaradi zaprtja vzgojno izobraževalnih ustanov in ob še vedno močno prisotnih spolnih vlogah, so ženske prevzele ne le večji del bremena vzgoje in izobraževanja otrok, temveč tudi preostalih gospodinskih opravil. Zaradi karanten pa se je širom sveta povečalo tudi nasilje nad ženskami.

2. Enakost spolov v razvoju

Enakost spolov je predpogoj za trajnostni razvoj, zato države v okviru razvojnega sodelovanja izvajajo programe in projekte, katerih primarni cilj je krepitev vloge žensk in enakosti spolov (t. i. OECD indeks G2) v državah globalnega juga, prav tako pa enakost spolov vključujejo kot presečno temo v ostale projekte in programe razvojnega sodelovanja (t. i. OECD indeks G1). Če je na področju razvojnega sodelovanja vključevanje vidika spola splošno priznано, je na področju humanitarne pomoči manj razširjeno v praksi.

4 Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženkami in nasilja v družini ter o boju proti njima. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806439d5>

5 United Nations Population Fund. Gender-based violence. <https://www.unfpa.org/gender-based-violence>

6 Društvo SOS. <https://drustvo-sos.si/sos-in-mediji/politike-zakonodaja-nasilje-nad-zenskami-istanbulska-konvencija/>

7 International Labour Organization. Care work and care jobs: for the future of decent work: Executive summary. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_633166.pdf

2.1. Evropska unija

Enakost spolov je v vseh dokumentih EU opredeljena kot ena njenih temeljnih vrednot, tako znotraj EU kot v delovanju izven njenih meja. V nadaljevanju sledijo dokumenti, ki so začrtali delovanje EU v zunanjih odnosih.

Soglasje za razvoj

Po uveljavitvi nove razvojne paradigme v obliki Agende 2030 in njenih ciljev trajnostnega razvoja leta 2015 je EU leta 2017 sprejela Evropsko soglasje o razvoju⁸, ki opredeljuje trenutni okvir evropske razvojne politike. Enakost spolov je v dokumentu prepredena kot presečna tema in kot specifičen cilj.

Glavna kritika pri izvajanju soglasja je postavljanje političnih interesov pred razvojno sodelovanje, predvsem z vidika preprečevanja migracij in zagotavljanja varnosti ter uporaba razvojnega sodelovanja za uresničevanje gospodarskih interesov Unije. Enakost spolov v teh za EU pomembnih vprašanjih ne igra nobene vloge, kar se je nedavno ponovno potrdilo v zelenem dogovoru (Green Deal)⁹, v katerem enakost spolov ni omenjena niti enkrat. To lahko na eni strani relativizira pomen, ki ga EU dejansko pripisuje enakosti spolov, na drugi strani pa lahko vzbudi dvome v razumevanje pomena vključevanja vidika spola v vse politike.

Akcijski načrt za enakost spolov 2016–2020

Trenutno se izteka Akcijski načrt¹⁰ za enakost spolov 2016–2020 (Gender Action Plan II, GAP II), zavezujoč za Evropsko komisijo, Evropsko službo za zunanje sodelovanje in države članice EU. GAP II ima trojni pristop, in sicer spremembe na področju enakosti spolov spodbuja s političnim dialogom, ciljnimi programi in projekti ter z vključevanjem vidika spola v vse politike razvojnega sodelovanja. Vsebinska prioriteta področja so tri:

- Fizična in psihična integriteta deklic in žensk s poudarkom, a ne izključno, na spolnem nasilju, nasilju zaradi spola ter spolnih in reproduktivnih pravicah.
- Ekonomske, družbene in kulturne pravice deklic in žensk, s poudarkom na izobraževanju, dostopu do spodobnega dela, storitev in virov.
- Politične in državljske pravice, s poudarkom na pravicah in možnostih za vključevanje v procese odločanja, podpora ženskim in drugim organizacijam, ki se borijo za pravice žensk in deklic, ter odpravljanju družbenih norm in spolnih stereotipov. Poseben poudarek je na vključevanju žensk v vse faze procesov, vezanih na okoljska vprašanja in podnebne spremembe, kar ponovno vzbuja že omenjeno skrb glede presečnosti vključevanja načela spola v politike EU.

Vzporedno s tem pa je GAP II uvedel ključno spremembo za doseganje enakosti spolov v zunanjih odnosih EU: spremembo v institucionalnem načinu delovanja oziroma mišljenja. Predvideva, da aktivnosti EU temeljijo na analizah enakosti spolov in podatkih, ločenih po spolu, spodbuja podporo in sodelovanje z lokalnimi in drugimi organizacijami ter strokovnjaki, tudi ženskimi organizacijami, kot ključno pa opredeljuje

8 The new European Consensus on development »Our world, our dignity, our future«. https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf

9 Evropski zeleni dogovor. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=EN>

10 Sklepi Sveta EU o Akcijskem načrtu za enakost spolov 2016–2020, vključno z aneksom Ukrepi za enakost spolov in krepitev vloge žensk: Spreminjanje življenj deklic in žensk z zunanjimi odnosi EU 2016–2020. <https://www.consilium.europa.eu/media/24467/st13201-en15.pdf>

podporo enakosti spolov s strani vodstvenih struktur in ne le zanašanje na angažiranost kontaktnih oseb za enakost spolov v partnerskih državah.

GAP II je temeljit dokument, ki vsebuje močne zaveze Direktorata za mednarodno razvojno sodelovanje in razvoj (DG DEVCO) Evropske komisije ter Evropske službe za zunanje delovanje glede poenotenega delovanja v partnerskih državah, kar pomeni, da ni usmerjen le v mednarodno razvojno sodelovanje, temveč v vse sfere zunanjih odnosov EU, s čimer stremi k usklajenosti zunanjih politik Unije. Izhaja tudi iz temeljev neenakosti med spoloma, torej neenakomerno porazdeljene moči med moškimi in ženskami, družbenih norm, vrednot in s tem povezanih stereotipov.

Cilj GAP II je vključiti enakost spolov v 85 odstotkov vseh novih razvojnih aktivnosti EU. Cilj najverjetneje ne bo dosežen, je pa načrt prispeval k povečanju števila programov in projektov Evropske komisije in Evropske službe za zunanje delovanje, katerih glavni cilj je enakost spolov, ali pa enakost spolov vključujejo kot presečno temo; leta 2016 je ta delež znašal 58,8 odstotka, leta 2017 65,9 odstotka in leta 2018 68 odstotkov. Povečanje je moč zabeležiti tudi pri novih aktivnostih držav članic, a ne narašča tako hitro, giblje se nekoliko nad 50 odstotki vseh sredstev¹¹.

Poročilo Evropske komisije o uresničevanju GAP II v letu 2018 je kot smernice za nadaljnje delo predlagalo naslednje korake¹²:

- Znatno povečanje vključevanja vidika spola v politike in dejavnosti, vezane na trgovino, investicije v infrastrukturo, investicije zasebnega sektorja in mešanje javnih in zasebnih sredstev, varnostne pobude in podnebne spremembe.
- Usmerjanje pozornosti v odpravljanje temeljnih razlogov za neenakosti med spoloma, kot so na primer norme in stereotipi, ter s tem povezano nasilje in trgovina z ženskami.
- Sistematično opiranje aktivnosti na analize enakosti spolov in po spolu ločenih podatkov, s tem povečana potreba po strokovnih kadrih v institucijah in državah članicah, po izobraževanju vseh kadrov na temo enakosti spolov in vključevanju vidika spola v vsa druga izobraževanja.
- Vključevanje, posvetovanje in sodelovanje s civilno družbo v partnerskih državah, še zlasti z ženskimi organizacijami, ter podpora nacionalnim uradom za statistiko za izboljšano zbiranje podatkov.

Pobuda »Spotlight«

EU in Organizacija združenih narodov sta ob robu zasedanja Generalne skupščine septembra 2017 predstavili novo pobudo, namenjeno odpravi vseh oblik nasilja nad ženskami in dekleti, t. i. pobudo »Spotlight«¹³. Za zagon pobude je EU namenila 500 milijonov evrov, v njej pa sodelujejo tudi drugi donatorji in partnerji. Skladno z imenom, pobuda vprašanje nasilja nad ženskami prestavlja v žarišče pozornosti, kot eno izmed osrednjih tem, brez katere ne bo moč doseči enakosti spolov in ciljev trajnostnega razvoja. Pobuda se osredotoča na šest prioritetenih področij:

- Spodbujanje zakonov in politik za preprečevanje nasilja in diskriminacije ter proti praksi nekaznovanja.
- Krepitev nacionalnih vlad in regionalnih institucij za vzpostavitev podpornega okolja.

¹¹ European Commission. Annual Implementation Report 2018. EU Gender Action Plan II. Gender Equality and Women's Empowerment: Transforming the Lives of Girls and Women through EU External Relations 2016–2020. <https://europa.eu/capacity4dev/public-gender/documents/2018-annual-implementation-report-gap-ii>

¹² Ibid.

¹³ <https://www.un.org/en/spotlight-initiative/>

- Spodbujanje družbenih norm, vrednot in vzorcev delovanja, ki krepijo enakost spolov.
- Zagotavljanje kvalitetnih storitev za žrtve spolnega nasilja.
- Izboljševanje kvalitete, ažurnosti in dostopa do podatkov glede nasilja nad ženskami in dekleti.
- Spodbujanje močne civilne družbe in ženskih organizacij.

Akcijski načrt o ženskah, miru in varnosti

Decembra 2018 so bili sprejeti sklepi Sveta o ženskah, miru in varnosti¹⁴, na njihovi podlagi je bil julija 2019 sprejet nov akcijski načrt za obdobje 2019–2024¹⁵, ki dopolnjuje in nadgrajuje GAP II. Akcijski načrt uvaja nov pristop EU, ki temelji na sistematičnem vključevanju vidika spola v vse aktivnosti in politike na področju miru in varnosti in tudi širše v celotne zunanje odnose EU. Sklepi spodbujajo sodelovanje in podporo lokalnim organizacijam, kot so ženske skupine, gibanja in pobude, katerih delo je usmerjeno v gradnjo miru. V praksi se še vedno kaže razkorak med zavezami in dejanskim vključevanjem vidika spola pri načrtovanju misij in delu na terenu.

Strategija Evropske komisije za enakost spolov za obdobje 2020–2025

Nova Evropska komisija, ki je vzpostavila tudi mesto komisarja/-ke za enakost, je marca 2020 objavila Strategijo za enakost spolov 2020–2025¹⁶, ki predstavlja orodje za uresničevanje politične zaveze predsednice Evropske komisije von der Leyenove glede Unije enakosti. Komunikacija zaobjema notranje in zunanje delovanje EU in Evropsko komisijo zavezuje pri pripravi vseh svojih dokumentov, vključno z zakonodajnimi predlogi. Nemčija kot trenutna predsedujoča ne načrtuje sklepov Sveta za strategijo enakosti spolov, ki bi zavezovale tudi države članice.

Strategija se osredotoča na odpravljanje strukturne neenakosti, diskriminacije in nasilja zaradi spola. Zavzema se za svobodo pred nasiljem in spolnimi stereotipi, odpravljanje spolnih neenakosti na trgu dela, vključno z neenakostmi pri skrbstvenem delu, in za spodbujanje enakosti pri procesih odločanja v celotni družbi. Strategija uporablja dvotirni pristop, in sicer vključevanje vidika spola v vse politike, kot tudi ciljne aktivnosti za krepitev enakosti. Kot presečno temo vnaša načelo interseksionalnosti.

Strategija poziva k usklajenemu notranjemu in zunanjemu delovanju EU in napoveduje sprejetje akcijskega načrta III kot nadaljevanje že obstoječih praks EU. V letu 2020 naj bi se pričelo izvajanje kampanje #WithHer, namenjene ozaveščanju in odpravljanju spolnih norm, vrednot in stereotipov. Poseben poudarek je na vključevanju vidika spola v trgovinski politiki in načrtu EU za zunanje naložbe.

2.2. Slovenija

Položaj žensk v Sloveniji je, relativno gledano, nad povprečjem EU. Obstajajo tudi dobre prakse na področju enakosti spolov, zato se je Slovenija od osamosvojitve v svoji

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/37412/st15086-en18.pdf>

¹⁵ EU Action Plan on Women, Peace and Security 2019-2024. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11031-2019-INIT/en/pdf>

¹⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij. Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0152&from=EN>

zunanji politiki aktivno udeleževala na tem področju. Pristop države k razvojnemu sodelovanju in trajnostnemu razvoju spodbuja enakost spolov.

Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči

Leta 2017 je bila sprejeta nova Resolucija¹⁷ o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije, ki med prednostna vsebinska področja vključuje tudi enakost spolov.

Strategija mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči do leta 2030

Ker je Resolucija kratek in političen dokument, je bila na njenih temeljih sprejeta Strategija mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči do leta 2030¹⁸, ki podrobneje opredeljuje cilje in strateške usmeritve ter konkretizira njihovo doseganje. Enakost spolov je v njej definirana kot prednostno področje in kot presečna tema – pri mednarodnem razvojnem sodelovanju in pri humanitarni pomoči. Strategija poziva k vključevanju vidika spola v vse faze delovanja na navedenih področjih, nevladne organizacije pa lahko imajo posebno vlogo pri ugotavljanju uresničevanja tega cilja. Za lažje zagotavljanje enakosti spolov kot presečne teme so v strategiji napovedane smernice. Junija 2020 je Ministrstvo za zunanje zadeve najavilo, da bo osnutek dokumenta do konca julija posredovan v pregled različnim deležnikom, proces njihovega oblikovanja pa naj bi se nadaljeval v drugi polovici leta 2020.

Strategija omenja analize enakosti spolov in zbiranje po spolu ločenih podatkov kot podlago za oblikovanje projektov, ki spreminjajo mišljenje, navade, norme in spolne stereotipe. Naslavljanje strukturnih neenakosti je pomembno, a ni zastavljeno kot izhodišče delovanja. Z vsebinskega vidika strategija predvidi poudarek na krepitvi ekonomske moči in neodvisnosti žensk, uravnoteženo zastopanost žensk in moških v procesih odločanja, zagotavljanje spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic ter preprečevanje vseh oblik nasilja nad ženskami in deklicami.

Glavne ugotovitve in priporočila Odbora za razvojno pomoč (Development Assistance Committee, DAC)

Leta 2017 je v okviru Odbora za razvojno pomoč pri OECD potekal medsebojni pregled mednarodnega razvojnega sodelovanja držav članic. Sloveniji je bila priznana vloga odločne zagovornice opolnomočenja žensk in enakosti spolov, podana pa je bila ocena, da te tematike ni v zadostni meri vključevala v mednarodno razvojno sodelovanje. Da bi izboljšali stanje, bi bilo stalno koordinacijsko skupino in resorna ministrstva treba ozavestiti o pomenu vključevanja vidika spola v svoje aktivnosti, da bi se pri svojem delu lahko osredotočili na tematiko in spremljali rezultate. Vsem deležnikom, aktivnim na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja, bi bilo po priporočilih treba omogočiti usposabljanje na to temo.

¹⁷ <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO117>

¹⁸ [http://vrs-3.vlada.si/MANDAT18/VLADNAGRADIVA.NSF/71d4985ffda5de89c12572c3003716c4/09883fea9a693619c1258360002c0efc/\\$FILE/StrategijaTekst_P.pdf](http://vrs-3.vlada.si/MANDAT18/VLADNAGRADIVA.NSF/71d4985ffda5de89c12572c3003716c4/09883fea9a693619c1258360002c0efc/$FILE/StrategijaTekst_P.pdf)

3. Pogledi civilne družbe

3.1 Evropska unija

Strategija za enakost spolov 2020–2025

Evropsko združenje CONCORD je ob objavi Strategije Evropske komisije pripravilo analizo njene zunanje dimenzije, tudi v odnosu s pripravami na sprejetje GAP III. Pripombe je moč razdeliti v tri skupine:

Pozitivni vidiki strategije

- Ohranjanje skladnosti med notranjimi in zunanjimi ukrepi in politikami EU na področju enakosti spolov, kar odražajo tudi podobne vsebinske usmeritve med strategijo in GAP II.
- Vzpostavitev intersekcionalnosti kot presečne teme, kar bo lahko prispevalo k načelu Agende 2030 »nikogar ne pustiti ob strani«; potrebne so jasnejše usmeritve, kako to v stvarnosti udejanjiti.
- Zaveza o razmisleku glede učinkov trgovinskih pobud na spol je pohvalna, ključno vlogo bo igrala njena izvedba.

Prostor za izboljšave

- Vključevanje vidika spola mora kot način delovanja postati pravilo in ne izjema.
- Projektna skupina za enakost, katere cilj bo vključevanje vidika spola v dejavnosti Evropske komisije in Evropske službe za zunanje delovanje, je korak v pravo smer, a v primerjavi z GAP II bi strategija lahko ambicioznejše zastavila institucionalne spremembe.
- Poleg zaveze, da bo 85 odstotkov novih dejavnosti G1, je treba določiti tudi delež uradne razvojne pomoči, ki bo namenjen G2. CONCORD predlaga 20-odstotni delež.
- Za razliko od GAP II, ki ima trojni pristop, strategija vključuje le dvojnega in s tem opušča politični dialog. CONCORD poziva k ohranjanju trojnega pristopa v GAP III.
- CONCORD poziva, da se ambiciozen pristop GAP II nadgradi z naslavljanjem in odpravljanjem vseh temeljnih razlogov za strukturne neenakosti, tudi diskriminatorskih zakonov in praks. Prav tako mora avtonomija za spremembe preiti v roke žensk in deklic, nasloviti pa je treba najbolj problematična področja, kot so spolno in reproduktivno zdravje in pravice, vpliv trgovinskih politik EU na pravice žensk, enakost spolov in podnebne spremembe, neplačano skrbstveno delo in vpliv privatizacije javnih storitev na ženske in deklice.
- Spodbudne so zamisli o uporabi Zunanjega naložbenega načrta (External Investment Plan, EIP) za krepitev ženskega podjetništva, toda ob tem ni predvidene raziskave potencialnih nevarnosti na pravice žensk in načrta za njihovo blažitev ob vidnejši vlogi podjetij v razvojnem sodelovanju. GAP III bi moral vsebovati mehanizme nadzora, ki bi pri projektih, ki jih podpira EU v okviru javno-zasebnih partnerstev, odpravljali negativne učinke oziroma spodbujal pozitivne vplive.
- Strategija bi morala biti v večji meri predana orodjem, kot so analiza spola, po spolu ločeni podatki in proračun, ki vključuje vidik spola.

Nenaslovljena vprašanja

- Pravice žensk in deklet po vsem svetu so v zadnjem obdobju nazadovale in dokument bi lahko utrdil predanost glavnim globalnim dokumentom s področja enakosti spolov ter potrdil potrebo po hitrem ukrepanju. To je še zlasti problematično na področju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic v luči retradicionalizacije in naraščajočega populizma v EU.
- Podpora pobude »Spotlight« je korak v pravo smer, toda EU ne kaže konkretnih znakov zavezanosti njeni prihodnosti, smotrno bi bilo tudi opraviti evalvacijo doseženih rezultatov pobude.
- Podpora lokalnim nevladnim in ženskim organizacijam ni zadostna, treba bi bilo vložiti več navora v njihovo krepitev in delovanje.
- Treba je najti načine za prerazporeditev neplačanega skrbstvenega dela, tudi s pomočjo brezplačnih javnih storitev, in s tem ženskam omogočiti dostop do spodobnega dela in politike.
- V zunanji dimenziji strategija ne omenja podnebnih sprememb in v kombinaciji z zelenim dogovorom, ki ne upošteva vidika spola, je to znak, da se vidik spola ne vključuje v vse politike EU.
- Treba bi bilo sprejeti jasne cilje in kazalnike, ki bi merili uresničevanje strategije.

GAP III

V proces priprave GAP III je vključena tudi civilna družba. V marcu in aprilu 2020 so potekale spletne konzultacije, številne nevladne organizacije so poslale svoje predloge glede novega akcijskega načrta. Potekala bodo tudi srečanja s civilno družbo, tako z Evropsko komisijo, državami članicami in v Evropskem parlamentu. Ob zaključku bo pripravljeno kratko poročilo procesa. Dokument naj bi bil sprejet septembra 2020, čemur bo sledilo sprejetje sklepov Sveta.

Prispevek o prihodnji obliki GAP III je pripravilo tudi združenje CONCORD, ki je postavilo naslednje točke:

- GAP II je zelo dobra podlaga za nov akcijski načrt, ki naj tudi temelji na trojnem pristopu, institucionalnih spremembah in osredotočenosti na vseh dimenzijah zunanjih odnosov EU.
- Za doseganje ciljev je nujna politična podpora na najvišjih ravneh institucij EU in držav članic, zadostno znanje vseh zaposlenih in kontaktne točke za enakost spolov v partnerskih državah in vključevanje civilne družbe v vse faze delovanja, v partnerskih državah pa mora biti večja mera usklajenosti med različnimi aktivnostmi.
- GAP III se mora v večji meri osredotočiti na vključevanje vidika spola v vse zunanje odnose EU, kot so na primer trgovinska politika, makroekonomska politika, podnebne spremembe in humanitarna pomoč, usklajen pa mora biti s strateškim pristopom EU glede žensk, miru in varnosti. Davčna politika je ključna za doseganje enakosti spolov, saj so ženske v večji meri odvisne od javnih storitev, ob tem pa je treba preučiti tudi vpliv trenda njihove privatizacije.
- Izhodiščne točke za uspešen GAP III so:
 - izhajanje iz lokalnih potreb, ki morajo biti identificirane v sodelovanju z ženskimi organizacijami,
 - naslavljanje strukturnih razlogov za neenakosti med spoloma pri vseh vsebinskih prioritetnih temah,

- jasne finančne zaveze (85 odstotkov vseh novih aktivnosti za G1 ali G2, 20 odstotkov uradne razvojne pomoči za G2) in upoštevanje načela enakosti spolov pri pripravi proračuna.
- GAP III mora vsebovati jasne indikatorje (kvalitativne in kvantitativne), ki naj bodo skladni s cilji trajnostnega razvoja in drugimi strateškimi dokumenti, ter časovnico za doseganje ciljev, poročanje o doseganju napredka naj bo javno.

Zanimivi poudarki preostalih civilnodružbenih organizacij so:

- V nadzor in evalvacijo GAP III bi morala biti vključena tudi formalna skupina civilne družbe.
- Pobuda »Spotlight« mora v vse faze svojega delovanja vključevati feministke in ženske organizacije.
- V šolske sisteme je nujno vključiti izobraževanje o enakosti spolov, človekovih pravicah in spolno vzgojo.
- Borbe za človekove pravice, še posebej ženske, je treba zaščititi pred grožnjami in smrtjo.
- Vzporedno s krepitvijo kapacitet civilne družbe je treba vzpostaviti mehanizme, ki omogočajo mreženje in izmenjavo izkušenj lokalnih strokovnjakov/-inj.
- Usmeriti se je treba v iskanje in odpravljanje temeljnih razlogov za neenakosti.
- Pri izbiranju izvajalcev programov morajo imeti ženske organizacije in lokalna civilna družba prednost pred mednarodnimi medvladnimi ali nevladnimi organizacijami, kot tudi vladnimi institucijami, saj imajo ti lastne interese in lokalne organizacije pre pogosto vidijo le kot podizvajalce in ne partnerje oziroma strokovnjake.
- Spolni pariteti je treba posvečati pozornost na vseh ravneh – pri mirovnih sporazumih, trgovinskih pogajanjih itd.

3.2. Slovenija

Leta 2017 je civilna družba sprejela priporočila glede delovanja Slovenije na področju enakosti spolov v razvoju in jih tudi posredovala Ministrstvu za zunanje zadeve (v dodatku). Osredotočajo se na štiri prioriteta vsebinska področja: ekonomska neodvisnost žensk, ženske v procesih odločanja, spolno in reproduktivno zdravje in pravice ter nasilje nad ženskami in deklicami. Predlagajo vključevanje vidika spola v vse aktivnosti in ciljne projekte, ki morajo izhajati iz potreb na terenu, za kar pa je treba nameniti tudi večji del sredstev uradne razvojne pomoči. Za uresničevanje cilja je predvidena ključna vloga civilne družbe.

4. Prednostne naloge oziroma priporočila

Z vsebinskega vidika bi se bilo ob oblikovanju novega načrta za doseganje enakosti spolov smotrno osredotočiti na naslednja priporočila:

- Enakost spolov mora biti vključena v politični dialog EU in držav članic s tretjimi partnerji, a ne v obliki pogojevanja. Tudi Slovenija mora preiti v fazo, kjer enakost spolov ne bo le vključena v razvojne in humanitarne projekte ali kot tema multilateralnih forumov, temveč tudi bilateralnega političnega dialoga.

- GAP III naj bo pripravljen v obliki Skupnega sporočila, ki zahteva reakcijo držav članic in Evropskega parlamenta, in ne zgolj kot delovni dokument Komisije, ki ga države članice sicer lahko s sklepi Sveta sprejmejo za zavezujočega (kot v primeru GAP II), vendar to ostaja njihova diskrecijska pravica. GAP III mora biti potrjen s sklepi Sveta EU in s tem (politično) zavezujoč za države članice.
- GAP III naj združuje vsebine iz GAP II in Akcijskega načrta za ženske, mir in varnost. Skladnost zunanjih politik z vidika enakosti spolov je ključna, kot tudi usklajenost z notranjimi cilji.
- Za uresničevanje novega GAP je treba načrtovati zadostna sredstva znotraj nove finančne perspektive in na ravni držav članic. Če naj se delež sredstev, namenjenih za G1 in G2, poveča na 85 odstotkov vseh novih aktivnosti, mora biti to odraženo v novi finančni perspektivi. Brez aktivnosti, ki imajo kot primarni cilj doseganje enakosti spolov, bo težko doseči napredek na tem področju, zato je treba določiti tudi delež uradne razvojne pomoči za G1, kot so predlagali v združenju CONCORD. Smotno bi bilo sprejetje srednje- in dolgoročnega akcijskega načrta EU za uresničevanje proračuna ob upoštevanju spolov (angl. gender budgeting). Vlada naj v akcijski načrt za povečevanje uradne razvojne pomoči vključi zaveze glede deleža sredstev, ki bo namenjen G1 in G2.
- Vsi programi in projekti EU morajo vključevati analizo vpliva na enakost spolov. V primeru, da aktivnost nima vpliva na enakost, mora biti vključena obrazložitev, zakaj pristop tega ne vključuje in zagotovitev, da ne prinaša negativnih vplivov. Treba je razlikovati med slabo opravljeno analizo spola zaradi pomanjkanja znanja in aktivnostmi, ki dejansko nimajo nobenega vpliva na položaj žensk in moških.
- Ključnega pomena za doseganje napredka je institucionalna podpora enakosti spolov. Institucije in države članice morajo sprejeti načrt povečevanja zaposlovanja žensk na vodstvenih položajih, izvajati redna usposabljanja za vse zaposlene glede vidika spola in načinov vključevanja teme v vse zunanje politike. Letna poročila o delu morajo vsebovati ločeno poglavje o uresničevanju tega načela, na vseh predstavništvih v državah globalnega juga morajo delovati kontaktne točke za enakost spolov.
- GAP III mora stremeti k odpravljanju temeljnih razlogov za neenakosti – neenakomerno porazdeljena moč, norme, vrednote, pisani in nepisani zakoni, ki to ohranjajo, skupaj s spolnimi stereotipi in diskriminatornimi praksami.
- Ženske in lokalne organizacije civilne družbe morajo biti ne le izhodišče za delovanje Evropske komisije, Evropske službe za zunanje delovanje in držav članic, temveč morajo biti vključene v vse faze oblikovanja GAP III in njegovega uresničevanja.
- Covid je znatno vplival na poslabšanje položaja žensk v vseh državah sveta, politike in ukrepi, ki so bili sprejeti za odpravo pandemije, pa niso upoštevali različnega vpliva bolezni in ukrepov na ženske in moške. Raziskave o vplivu epidemij na enakost spolov obstajajo na primerih ebole in zike ter pozivajo države k sprejemanju ukrepov, ki naslavljajo različne potrebe in posledice, a do sedaj ni bilo veliko storjenega na tem področju. Ker je covid globalna epidemija, bo morda obstajalo več zanimanja za iskanje rešitev, zato bi bilo smotno v GAP III vključiti poziv glede raziskave in priporočil za odpravljanje negativnih vplivov epidemije na enakost spolov.
- Vidik spola je treba okrepiti v okoljskih tematikah, kot na primer v podnebnih spremembah in opravljanju z vodami. Vidik spola je na primer v celoti neraziskan pri sonaravnih rešitvah za čiščenje odpadnih voda. Okrepiti ga je treba tudi pri izvajanju Evropskega zelenega dogovora.

- Brezplačne javne storitve igrajo pomembno vlogo pri doseganju enakosti spolov, zagotoviti pa jih je mogoče le z davki. GAP III mora torej vsebovati referenco na boj proti nezakonitim kapitalskim tokovom iz partnerskih držav.

Pristopi glede uresničevanja priporočil so lahko večtirn:

Zagovorništvo znotraj EU in Republike Slovenije glede sprejetja ambicioznega GAP III (Ministrstvo za zunanje zadeve in združenje CONCORD)

- Takojšnje zagovorništvo glede vključitve močne reference o negativnem vplivu covid-19 na enakost spolov v GAP III, o potrebi po zbiranju podatkov, ločenih po spolu, ki naj služijo kot podlaga za raziskave o vplivu covid-19 na spol, kot tudi o vplivu sprejetih politik za naslavljanje epidemije na spol, med drugim zaradi neupoštevanja vidika spola pri sprejemanju ukrepov. V sklepih Sveta, s katerimi bo GAP III sprejet, se Evropsko komisijo pozove, da izvede omenjeno raziskavo, ki naj bo objavljena med slovenskim predsedovanjem.
- Okrepitev povezave med okoljem, podnebnimi spremembami in vodo ter enakostjo spolov – v luči Evropskega zelenega dogovora in v perspektivi sklepov Sveta o vodi, ki naj bi bili sprejeti med slovenskim predsedovanjem.

Zagovorništvo pred in med predsedovanjem Slovenije Svetu EU

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti: lansirati idejo glede možnosti sprejetja sklepov Sveta o Strategiji za enakost spolov za obdobje 2021–2025, na podlagi komunikacije Evropske komisije.
- Ministrstvo za zunanje zadeve: sprejetje sklepov Sveta o vodi, katerih cilj je celostna obravnava vode v zunanjem delovanju EU, ki pa morajo vključevati tudi vidik spola in sklepe po prvem letu izvajanja GAP III.

Zagovorništvo glede mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Republike Slovenije

- Stališče civilne družbe glede enakosti spolov v razvoju je bilo oblikovano leta 2017 in predstavlja osnovo za zagovorniške aktivnosti.
- Smotrno bi bilo uskladiti odgovor civilne družbe na pričakovane smernice o enakosti spolov kot presečni temi, kot tudi pozvati k sprejetju smernic za enakost spolov v razvojnem sodelovanju, vključno s prepotrebniimi institucionalnimi spremembami za doseganje tega cilja.
- Smotrno bi bilo izvesti delavnico o enakosti spolov za javne uslužbence in za vse izvajalce mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči.

5. Dodatek: Priporočila civilne družbe glede delovanja Slovenije na področju enakosti spolov v razvoju

Priporočila so bila oktobra 2017 oblikovana na delavnici in usklajevana v obdobju po njej, kot prispevek za takrat nastajajočo Strategijo za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč.

5.1. Splošna priporočila

- Enakost spolov je več kot enakost pred zakonom, saj pomeni sprejemanje razlik med ženskami in moškimi in enako vrednotenje človeka ne glede na spol, torej tudi vzpostavitev politične, ekonomske in socialne enakosti ter odpravljanje diskriminacije na podlagi spola.
- Trajnostni razvoj in odprava revščine sta možna le v primeru enakosti spolov.
- Enakost spolov mora biti poseben cilj slovenskega razvojnega sodelovanja, istočasno pa je treba vidik spola vključiti v vse faze in dejavnosti slovenskega razvojnega sodelovanja.
- Cilj sodelovanja in izmenjave dobrih praks med Slovenijo in partnerskimi državami je povečanje enakosti spolov in krepitev pravic žensk tako doma kot v državah v razvoju.

5.2. Priporočila na štirih ključnih področjih

Civilna družba predlaga, da se slovenske aktivnosti na področju enakosti spolov v mednarodnem razvoju osredotočijo na naslednja področja:

- ekonomska neodvisnost žensk,
- ženske v procesih odločanja,
- spolno in reproduktivno zdravje ter pravice,
- nasilje nad ženskami in deklicami.

Ekonomska neodvisnost žensk

Ženske po svetu so izpostavljene revščini, diskriminaciji in izkoriščanju na trgu dela, prav tako nimajo enakopravnega dostopa do proizvodnih virov in možnosti. Ekonomska neodvisnost ženskam omogoča, da same sprejemajo odločitve o izbirah v svojem življenju. Enakost spolov je predpogoj za trajosten in vključujoč ekonomski in družbeni razvoj.

Cilji:

- omogočiti enak dostop do kakovostnega in nediskriminatornega izobraževanja in usposabljanja za vse poklice za dekleta in ženske;
- omogočiti možnosti za zaposlovanje in dostop do dostojnega in enako plačanega dela;
- omogočiti enak dostop žensk do finančnih storitev in drugih virov, ki spodbujajo vključevanje v ekonomske dejavnosti.

Ukrepi:

- izobraževanje žensk in deklic;
- izobraževanje in ozaveščanje učiteljev o enakosti spolov in pomenu vključevanja žensk na trg dela;
- ozaveščanje deklic in žensk ter dečkov in moških vseh generacij o pomenu vključevanja deklic v izobraževalne procese;
- ozaveščanje in izobraževanje žensk in deklic o njihovih pravicah in posledicah ob njihovem vstopanju na trg dela;
- ozaveščanje in izobraževanje dečkov in moških o razmerju moči med spoloma in vlogi družine pri vključevanju žensk na trg dela;
- izobraževanje dečkov in moških glede njihove vloge pri skrbstvenih delih in vzgoji otrok;
- sodelovanje in podpiranje ženskih organizacij, ki se borijo za vzpostavitev sistemskih mehanizmov, ki ženskam omogočajo vstop na trg dela (npr. porodniški dopust, bolniški dopust zaradi bolezni otroka, varstvo predšolskih otrok in brezplačno šolanje);
- politični dialog o pomenu vzpostavljanja sistemskih mehanizmov, ki ženskam omogočajo vstop na trg dela;
- sodelovanje z ženskimi in drugimi organizacijami, ki se borijo za vključevanje žensk v formalno ekonomijo in proti prekarnemu delu;
- vsaj 50 odstotkov podeljenih štipendij in odpisov šolnin mora biti namenjenih ženskam.

Ženske v procesih odločanja

Sodelovanje žensk v procesih odločanja je ključno za demokratično upravljanje. Žal pa ženske nikjer na svetu niso enako zastopane na vodstvenih položajih kot moški, naj sibo v politiki, gospodarstvu, javnem sektorju ali drugod. Demokratičnih in vključujočih institucij ne more biti brez uravnotežene zastopanosti žensk in moških na položajih odločanja. Ženske na vodstvenih položajih pozitivno vplivajo na celotno družbo, saj med drugim posvečajo več pozornosti enakopravnosti, socialnemu varstvu in vprašanju spola.

Cilji:

- okrepiti možnosti žensk, da enakopravno sodelujejo v procesih odločanja;
- okrepiti delovanje ženskih in drugih organizacij, ki se borijo za zagotavljanje enakih možnosti in enako moč žensk v procesih odločanja.

Ukrepi:

- usposabljanje in izobraževanje otrok in mladih o enakosti spolov in diskriminaciji proti ženskam ter s tem povezanimi stereotipi;
- usposabljanje in izobraževanje otrok in mladih o pomenu vključevanja žensk v procese odločanja;
- usposabljanje učiteljev in prenašalcev znanja glede enakosti spolov in s tem povezane diskriminacije;
- sodelovanje z ženskimi organizacijami s ciljem spodbujanja njihovega delovanja na področju vključevanja žensk v procese odločanja, tako na ravni delovanja z ženskami kot tudi pri zagovorniških aktivnostih;
- izobraževanje žensk in ženskih organizacij o obstoječih modelih in praksah, ki ženskam omogočajo vstopanje v procese odločanja;

- ozaveščanje dečkov in moških o enakosti spolov in diskriminaciji žensk na področju sodelovanja v procesih odločanja ter o prednostih uravnotežene zastopanosti spolov v procesih odločanja;
- ozaveščanje in izobraževanje medijev o nediskriminatornem in nestereotipnem portretiranju in oglaševanju žensk in moških;
- podpora pri krepitvi institucionalnih mehanizmov za vključevanje žensk v procese odločanja;
- politični dialog o pomenu enakopravnega sodelovanja žensk v procesih odločanja.

Spolno in reproduktivno zdravje ter pravice

Spolno in reproduktivno zdravje ter pravice so tesno povezani z enakostjo spolov in krepitvijo politične moči žensk. Polno uživanje spolnih in reproduktivnih pravic žensk in moških ter zagotavljanje reproduktivnega zdravja vseh omogočata predvsem boljšo kakovost življenja in boljše medosebne odnose. Družbeni razvoj in napredek sta mogoča le, če lahko ljudje informirano in svobodno odločajo o svojih bistvenih potrebah.

Cilji:

- izboljšati razumevanje pomena spolnega in reproduktivnega zdravja ter pravic med ženskami, moškimi in mladimi obeh spolov;
- okrepiti delovanje in sodelovanje ženskih in drugih organizacij, ki se osredotočajo na spolno in reproduktivno zdravje ter pravice, vključno s spodbujanjem javnih storitev (izobraževanje, informiranje, svetovanje, preventiva) za zagotavljanje spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic.

Ukrepi:

- usposabljanje in izobraževanje deklic in žensk vseh generacij o pomenu spolnega in reproduktivnega zdravja ter pravic ;
- usposabljanje in izobraževanje dečkov in moških o spolnem in reproduktivnem zdravju ter pravicah;
- usposabljanje in izobraževanje babic, medicinskih sester in bratov o reproduktivnih pravicah in zdravju pred, med in po porodu;
- izobraževanje in ozaveščanje žensk glede nege dojenčkov in otrok;
- podpora ženskim organizacijam pri ozaveščanju, usposabljanju in zagovorniških aktivnostih glede spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, kot tudi pri krepitvi institucionalnih mehanizmov v podporo pravicam do spolnega in reproduktivnega zdravja;
- podpora pri krepitvi institucionalnih mehanizmov v podporo spolnemu in reproduktivnemu zdravju ter pravicam;
- politični dialog o pomenu spolnega in reproduktivnega zdravja ter pravic.

Nasilje nad ženskami in deklicami

Nasilje nad ženskami in deklicami je ena najbolj razširjenih, skritih in potihoma toleriranih oblik kršenja človekovih pravic in temeljnih svoboščin žensk, ki je prisotna v vseh družbah sveta. Je posledica neravnovesja moči med spoloma v družbi, in sicer na način, ki ohranja in utrjuje patriarhalno kulturo neenakosti.

Cilji:

- povečati ozaveščenost vseh o nasilju nad ženskami in deklicami;
- okrepiti delovanje in sodelovanje organizacij, ki delujejo na področju boja proti nasilju nad ženskami in deklicami.

Ukrepi:

- izobraževanje žensk o mehanizmih za zaščito pred nasiljem;
- usposabljanje in izobraževanje oseb, ki ženskam nudijo zaščito pred nasiljem v okviru mehanizmov za zaščito (npr. policisti);
- ozaveščanje in izobraževanje deklic in dečkov ter žensk in moških o razmerju moči med spoloma in s tem povezanimi posledicami;
- izobraževanje in ozaveščanje deklic in dečkov ter žensk in moških o socialnih vidikih spolnosti;
- ozaveščanje deklic in žensk ter dečkov in moških o povezavi med nasiljem ter spolnimi in reproduktivnimi pravicami žensk;
- ozaveščanje deklic in žensk o prepoznavanju nasilja nad njimi;
- podpiranje ženskih in drugih organizacij, ki se borijo za krepitev preventivnih programov in institucionalnih mehanizmov zaščite proti nasilju;
- vključevanje družbenih medijev v programe ozaveščanja mladih o nasilju nad ženskami;
- politični dialog o pomenu vzpostavljanja mehanizmov za medinstitucionalno sodelovanje na področju nasilja nad ženskami.

5.3. Kako zagotoviti rezultate

- Vidik spola mora biti upoštevan/vključen v vse razvojne in humanitarne programe in projekte vseh deležnikov, ki jih Slovenija podpira.
- Programi in projekti, ki se izvajajo v partnerskih državah, morajo biti skladni z mednarodno sprejetimi dokumenti na temo enakosti spolov.
- Enakost spolov je ena izmed vsebinskih prioriteta mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči, torej je treba za to področje zagotoviti tudi večji delež sredstev znotraj uradne razvojne pomoči. Skladno s tem bi bilo smotrno postaviti cilj glede deleža sredstev, ki bodo namenjena enakosti spolov znotraj slovenske uradne razvojne pomoči, in načrt, kako ta cilj zagotoviti.
- Potrebna so redna usposabljanja državne uprave glede vidika spola in pomena vključevanja vidika spola v vse razvojne in humanitarne projekte in programe Slovenije.
- Večstransko pomoč Slovenije je smiselno uskladiti z vsebinsko prioriteto razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči.
- Delovanje Slovenije mora izhajati iz potreb, ki jih samostojno in v demokratičnem medsebojnem dialogu opredelijo deležnice in deležniki v partnerskih državah.
- V vsaki partnerski državi, kjer ima Slovenija svoje predstavništvo, je smotrno določiti kontaktno točko za področje enakosti spolov. Ta lahko ne le zagotavlja skladnost slovenskih programov in projektov s potrebami na terenu, temveč tudi opozarja na vključevanje vidika spola v vse dejavnosti Slovenije na terenu.
- Ob zaključku strategije je treba zagotoviti evalvacijo o doseganju zastavljenih ciljev na področju enakosti spolov.

5.4. Kako lahko civilna družba prispeva

Civilna družba deluje v Sloveniji, obenem pa ima že vzpostavljene številne povezave s civilno družbo, državnimi mehanizmi za enakost spolov, ženskimi organizacijami znotraj strank, sindikatov, delodajalcev, s parlamentarkami in članicami izvršne veje oblasti na ravni držav in mest v partnerskih državah, ki delujejo na področju enakosti spolov in krepitve vloge žensk. To pomeni, da:

- imamo neposredne informacije glede stanja in potreb na terenu;
- imamo vzpostavljene neposredne stike z organizacijami in celo z državnimi institucijami, ki so v partnerskih državah aktivne na področju enakosti spolov;
- smo vir strokovnega znanja;
- lahko nudimo potrebna usposabljanja znotraj državne uprave o vidiku spola in pomenu vključevanja tega vidika v vse aktivnosti razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Slovenije;
- smo pomemben partner pri sooblikovanju strateških in drugih političnih dokumentov Republike Slovenije;
- smo partner pri ozaveščanju vseh struktur znotraj Slovenije o pomenu vključevanja vidika spola v mednarodne aktivnosti Slovenije;
- smo izvajalci aktivnosti, ki jih Slovenija izvaja v partnerskih državah.

6. Viri

1. Council of the European Union. Gender Action Plan 2016–2020 – Council conclusions (26 October 2015). <https://www.consilium.europa.eu/media/24467/st13201-en15.pdf>
2. Council of the European Union (2018). Women, Peace and Security – Council conclusions (10 December 2018). <https://www.consilium.europa.eu/media/37412/st15086-en18.pdf>
3. Društvo SOS. <https://drustvo-sos.si/sos-in-mediji/politike-zakonodaja-nasilje-nad-zenskami-istanbulska-konvencija/>
4. European Commission (2019). Annual Implementation Report 2018. EU Gender Action Plan II. Gender Equality and Women's Empowerment: Transforming the Lives of Girls and Women through EU External Relations 2016–2020. <https://europa.eu/capacity4dev/public-gender/documents/2018-annual-implementation-report-gap-ii>
5. European Commission (2019). The gender pay gap situation in the EU. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/equal-pay/gender-pay-gap-situation-eu_en
6. Evropska komisija (2019). Sporočilo Komisije. Evropski zeleni dogovor. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=EN>
7. European Union (2017). The new European consensus on development »Our world, our dignity, our future«. https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf
8. International Labour Organization. Executive Summary. Care work and care jobs: for the future of decent work: Executive summary. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/-dgreports/-dcomm/-publ/documents/publication/wcms_633166.pdf

9. Ministrstvo za zunanje zadeve (2018). Strategija mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Republike Slovenije do leta 2030. [http://vrs-3.vlada.si/MANDAT18/VLADNAGRADIVA.NSF/71d4985ffda5de89c12572c3003716c4/09883fea9a693619c1258360002c0efc/\\$FILE/StrategijaTekst_P.pdf](http://vrs-3.vlada.si/MANDAT18/VLADNAGRADIVA.NSF/71d4985ffda5de89c12572c3003716c4/09883fea9a693619c1258360002c0efc/$FILE/StrategijaTekst_P.pdf)
10. Pravno-informacijski sistem (2017). Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije (ReMRSHP). <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO117>
11. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij (2020). Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0152&from=EN>
12. Svet Evrope (2011). Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženkami in nasilja v družini ter o boju proti njima. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806439d5>
13. United Nations. The Spotlight Initiative to eliminate violence against women and girls. <https://www.un.org/en/spotlight-initiative/>
14. United Nations Population Fund (2014). Gender-based violence. <https://www.unfpa.org/gender-based-violence>
15. UN Women and Inter-Parliamentary Union (2020). Women in Politics: 2020: Situation in 2020. <https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2020/women-in-politics-map-2020-en.pdf?la=en&vs=827>
16. World Economic Forum (2019). Global Gender Gap Report 2020. http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf

Prispevek je nastal s finančno pomočjo projekta 'Towards an open, fair and sustainable Europe in the world - EU Presidency Project 2019-2021', ki ga financirata Evropska unija in ga izvajajo nacionalne plačorme FINGO, FOND in CROSOL v sodelovanju z evropskim združenjem CONCORD. Projekt v Sloveniji sofinancira Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije, izvaja ga platforma SLOGA.

